

**EXAMINATION OF EXAM ANXIETY OF FINE ARTS HIGH SCHOOL STUDENTS:
AN EXAMPLE OF TOKAT FINE ARTS HIGH SCHOOL**

Mehmet Serkan UMUZDAŞ

Assoc. Prof. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa University, Turkey, sumuzdas@yahoo.com

ORCID: 0000-0002-5455-2770

Received: 04.12.2019 Accepted: 21.04.2020

ABSTRACT

Test anxiety, which emerges due to various reasons, can negatively affect students' academic achievement and future careers. Particularly, it was aimed to study on the young individuals who were evaluated with the performance output and to examine test anxiety of fine arts high school students according to various variables. The relational screening model was used in this research. The study includes the music students studying at Tokat Fine Arts High School in the 2019-2020 academic year. The data collection process was based on voluntariness. 85 (90.4%) of the music students consisting of 94 students in total were included in the research. In this research, the demographic information form prepared by the researcher to describe the demographic characteristics of the participants and the Turkish version of the Kenny Music Performance Anxiety Inventory (Tokinan, 2013) were used. In this research, no significant difference was found between the participant students' gender and anxiety scores. In addition to the studies reaching this result. When the anxiety scores were compared by age, no significant difference was found between them. In the research, when the anxiety scores were compared according to grade level, a significant difference was found. It was determined that the anxiety level increased according to the grade level of the students; however, it was seen that the 12th-grade students were the most anxious ones. When the performance test anxiety states of the students were examined according to the variable of educational level of the mother, it was seen that there was not a significant difference between all dimensions and total scores. 1/3 of the mothers participating in this research are primary school graduates. When the performance anxiety states of the students were examined according to the variable of educational level of the father, it was seen that there was a significant difference between total anxiety, negative performance perception and physiological sub-dimension scores. When the anxiety scores were compared according to the regular employment status of the mother and father, a significant difference was found.

Keywords: Fine arts high school, performance exam anxiety, music

INTRODUCTION

Although music is perceived as a relaxing and entertaining phenomenon that exists in the nature of human life for many individuals, from an occupational point of view, music is also a phenomenon that mostly involves stressful processes and requires effort, working hard, planning and discipline. Musicians regularly perform performance practices and eat, sleep, work and get prepared like athletes. They can plan certain routines that may affect their performances by being aware of themselves and their objectives. They may feel pressure for several reasons when realizing these routines or showing performance. This feeling, which can also be experienced in the practice process, usually reaches an observable level during the performance. The process of engaging in music professionally or receiving education on this discipline can cause the individual to experience this feeling many times. This is studied under the concept of anxiety, and it is a normal emotion that can be experienced by everyone. The science of psychology states that this emotion can be functional even if it is negatively perceived at first sight.

The date on which test anxiety began to be examined for the first time with scientific criteria coincides with 1960s when Alper recognized test anxiety and understood that it was not functional. In this examination, the thought that anxiety may be functional, which is also mentioned above, develops when his peer Haber understands that he can use his anxiety functionally. (Cited by Keskin, 2001). First of all, it is appropriate to review the effect of test anxiety on function, its causes and consequences.

The person, who used anxiety as a term for the first time and evaluated it as a function of ego, is Freud (Köknel, 1989). Although anxiety is a psychological phenomenon since it is an emotion, it also has cognitive and physical dimensions (Liebert & Morris, 1967). In 1972, Spielberger emphasized that anxiety was an unpleasant emotional state resulting from being evaluated. He categorized the emotion of anxiety as state and trait anxiety by stating that anxiety may exist for a period of time or be permanent based on a situation. Test anxiety is a reaction examined within the framework of "state anxiety" depending on the test state which may also include the moment of the test or the process in which the outcome of the preparation and evaluation is learned. Even if the individual does not have a feeling of anxiety under normal conditions, he/she can be anxious by perceiving the test state as a threat.

Wine (1980) associated test anxiety with the negative thoughts passing through the mind of the student and that cannot be prevented by the student before or during a test. In addition, not only negative thoughts or beliefs about the test but also the perceptions regarding how the test results are used (Wolf & Smith, 1995) and how the teacher evaluates the student (Hancock, 2001; Zats & Chassin, 1985) may also have an effect on test anxiety. In fact, all these opinions may be related to test anxiety and generally constitute the sub-dimensions of anxiety. Test anxiety is the main precursor of academic performance, and many studies have revealed that test anxiety basically has a damaging structure. Students with high anxiety problems have difficulty in understanding the conceptual characteristics of the education they receive and maintain this. In

order to improve academic performance, educators should focus on the underlying causes of test anxiety and studying behaviors of students (Sangiry & Sail, 2006).

Beck presented the cognitive behavioral model. This is one of the most common psychotherapy theories (Bo, Cisler & Deacon, 2010; Hoffmann, Wu & Boettcher, 2014). The main element of Beck's theory is cognition. According to Beck's cognitive model, although people describe the physiological reactions at what they feel intensely, malfunctioning cognitions lie at the bottom of anxiety (Clark & Beck, 2010). What is intended with these cognitions is the process of incorrect information processing such as an individual's underestimating his/her own coping capacity and perceiving harmless elements as threats (Clark & Beck, 2010). (Cited by Gencer, 2019).

Performance is particularly important in professions such as musicianship like in every field of life. Performance anxiety is used as a term in anxiety examinations of occupations such as musicianship. This type of anxiety is similar to social anxiety with its characteristics to be watched or evaluated by other people at the time of performance.

As emphasized by Raab (2015), performance can actually occur through the interactions of perception, remembering, emotion and cognition systems with each other. Accordingly, what is expected from the person during performance is to perform complex cognitive and behavioral tasks (Kenny, 2011). Performance anxiety is caused by the coordinated output of this cognitive and behavioral effort.

According to Salmon (1990), music performance anxiety is the anxiety commonly felt by the musician about his/her performance in front of the audience and fear of insufficient performance in contrast to his/her musical level, education and readiness (cited by Gencer, 2019). In other words, the level of anxiety may not be directly proportional to the educational level and readiness level of the individual.

In the studies conducted with the musicians of different levels in different countries, it was observed that music performance anxiety was considerably widespread and disrupted the functionality of individuals (Barbar, Crippa & Osorio, 2014; Fehm & Schmidt, 2006; Hernandez, Zarza-Alzugaray & Casanova, 2018; Kemenade, Son & Heesch, 1995; Wesner, Noyes & Davis, 1990). Furthermore, there are findings regarding that anxiety is associated with low grade-point averages and poor performance (Nacakçı & Dalkıran, 2011; Segool, von der Embse, Mata & Gallant, 2013; Gencer, 2019) and it negatively affects the professional career of musicians (Sieger, 2017; Spahn, 2015; Steptoe, 2001; Yöndem, 2012).

Test anxiety, which emerges due to various reasons, can negatively affect students' academic achievement and future careers. Particularly, it was aimed to study on the young individuals who were evaluated with the performance output and to examine test anxiety of fine arts high school students according to various variables. For this purpose, in the research, an answer was sought for the question: Do the test anxiety levels of

students differentiate according to gender, age, grade level, educational level of mother, educational level of father, regular employment status of mother and regular employment status of father?

METHOD

The relational screening model was used in this research. The study includes the music students studying at Tokat Fine Arts High School in the 2019-2020 academic year. The data collection process was based on voluntariness. 85 (90.4%) of the music students consisting of 94 students in total were included in the research. The scale was applied in October through the internet by forming survey questions. To determine whether the use of parametric analysis methods was appropriate in the analysis of the data collected within the scope of the research, mean, median, mode, standard deviation, kurtosis and skewness values were calculated and Kolmogorov–Smirnov analyses were performed to determine whether the normality assumption was fulfilled. As a result of the analysis, the distribution was found to be normal. SPSS 22.0 packaged program was used in the analysis of the data. Independent t-test was used to test whether the difference between students' test anxiety scores and gender, regular employment status of the mother and father was significant. One-way Anova test was performed to determine whether the difference between the students' test anxiety scores and the variables of age, grade level and educational level of the mother and father was significant. The source of the difference was determined with the Scheffe test.

Research Group

The research group consists of Tokat Fine Arts High School Music (N=85) volunteer students receiving education in the 2019-2020 academic year. 46 (54.1%) of the students are female and 39 (46.9%) are male. The age range of the students is between 14 and 18 years of age; 3 (3.5%) students are 14 years of age, 25 (29.4%) are 15 years of age, 13 (15.2%) are 16 years of age, 23 (27%) are 17 years of age and 21 (24.7%) are 18 years of age.

Data Collection Instruments

In this research, the demographic information form prepared by the researcher to describe the demographic characteristics of the participants and the Turkish version of the Kenny Music Performance Anxiety Inventory (Tokinan, 2013) were used.

In the demographic information form, there are cases where gender, age, class level, mother education status, father education status, mother regular work, father's regular work or not. This information is relatively important and researched in terms of meaning in many studies in the literature. (Aydın & İşgörür, 2018; Aydoğan & Gürsoy, 2007; Aysan, et. al., 2001; Barbar, Crippa & Osorio, 2014; Baydağ & Alpagut 2016; Biasutti & Concina, 2014; Boucher & Ryan, 2011; Can, 2017; Kenny & Osborne, 2006; Dobos, Piko & Kenny, 2019; Doğan & Çoban, 2009; Erözkan, 2004; Fehm & Schmidt, 2006; Güdek & Çiçek, 2017; Güdek, 2009; Hamann, 1982;

Iusca & Dafinoiu, 2012; Kaya & Varol, 2004; Kenny & Osborne, 2006; Kenny, Driscoll & Ackermann, 2014; Kurtuldu ve Aksu, 2015; Nacakçı & Dalkıran, 2011; Osborne & Kenny, 2008; Osborne, Kenny, & Holsomback, 2005; Patston & Osborne, 2016; Rae & McCambridge, 2004; Rasor & Rasor, 2005; Robson & Kenny, 2017; Ryan, 1999, 2000, 2006; Tokinan, 2014; Wesner, Noyes, & Davis, 1990; Yerin, 1995; Yılmaz, et. al., 2014; Yılmaz, Yazıcı & Gündüz, 2015; Yücel, Şen & Şen, 2019). Periodic polling of these knowledge and variables is necessary within the framework of theoretical foundations.

Kenny Music Performance Anxiety Inventory

The 25-item scale developed by (Osborne & Kenny, 2005) for the young musicians between the ages of 12-19 was adapted into Turkish by Tokinan (2013). Cronbach's Alpha reliability coefficient of the scale is .895. Total item correlations of the items vary between .336 and .651. The scale consists of five dimensions as negative performance perception, psychological vulnerability, somatic anxiety, personal control and physiological vulnerability.

FINDINGS (RESULTS)

Table 1. T-Test Results Regarding the Students' Total Anxiety Level Scores by Gender

Gender	N	Mean	Standard Deviation	t	df	p
Female	46	94.28	18.67	1.071	83	.287
Male	39	98.76	19.88			

When the total anxiety scores of the students by gender were compared, no significant difference was found ($p>0.05$). Accordingly, it can be stated that anxiety levels of students did not change according to their genders.

Table 2. Anova Test Results Regarding the Students' Anxiety Level Scores by Age

	Grade	N	x	SD	Levene		Anova		Groups with difference
					Levene	P	F	P	
Total Anxiety	Aged 14 (a)	3	96.00	23.64	1.323	.269	1.335	.264	
	Aged 15 (b)	25	95.72	19.41					
	Aged 16 (c)	13	87.15	13.96					
	Aged 17 (d)	23	96.47	21.77					
	Aged 18 (e)	21	102.66	17.68					
	Total	85	96.34	19.25					

When the table is examined, it is seen that the students' test anxieties does not differ significantly according to the age variable ($p>.05$). When the sub-dimensions were examined, no significant difference was observed. Accordingly, it can be stated that anxiety levels of students do not vary by age.

Table 3. Anova Test Results Regarding the Students' Anxiety Level Scores by Grade Level

	Grade	N	x	SD	Levene		Anova		Groups with difference
					Levene	P	F	P	
Total Anxiety	9th Grade (a)	23	91.34	18.73	.400	.754	3.611	.017	c-d
	10th Grade (b)	20	97.50	18.74					
	11th Grade (c)	20	89.85	16.67					
	12th Grade (d)	22	106.40	19.24					
	Total	85	96.34	19.25					
Neg. Perf. Perc.	9th Grade (a)	23	52.26	13.42	.105	.957	4.448	.006	a-d c-d
	10th Grade (b)	20	56.40	13.25					
	11th Grade (c)	20	50.95	13.00					
	12th Grade (d)	22	63.95	11.95					
	Total	85	55.95	13.69					

When the table is examined, it is seen that the test anxieties of the students differ significantly according to the grade variable ($p<.05$). The source of the difference was tested with Scheffe. When the total anxiety scores were examined, it was determined that the scores of the 11th grade were lower than the other grades and the scores of the 12th grade were higher. When the sub-dimensions were examined, a significant difference was detected in the dimension of negative performance perception. As in the total anxiety, it was concluded that 11th grades had a low anxiety level while the 12th grades had a high anxiety level.

Table 4. Anova Test Results Regarding the Anxiety Level Scores by Educational Level of the Mother

	Grade	N	x	SD	Levene		Anova		Groups with difference	
					Levene	P	F	P		
Total Anxiety	Illiterate (a)	1	96.00	.409	.74	.39	.814	7	2	
	Primary school (b)	36	99.41							20.08
	Secondary school (c)	30	94.26							18.76
	High school (d)	11	93.63							18.33
	Bachelor's degree (e)	7	93.71							21.82
Total	85	96.34	19.25							

When the table is examined, it is seen that the students' test anxieties do not differ significantly according to the variable of educational status of the mother ($p>.05$). When the sub-dimensions were examined, no significant difference was observed. It can be stated that the anxiety level of the students did not change according to the educational level of the mother.

Table 5. Anova Test Results Regarding the Anxiety Level Scores by Educational Level of the Father

	Grade	N	x	SD	Levene		Anova		Groups with difference
					Levene	P	F	P	
Total Anxiety	Primary school (a)	19	105.68	19.74	.752	.525	3.817	.013	a-c
	Secondary school (b)	24	98.50	18.72					
	High school (c)	29	87.89	17.19					
	Bachelor's degree (d)	13	97.53	18.06					
	Total	85	96.34	19.25					
Neg. Perf. Perc.	Primary school (a)	19	61.42	12.48	.231	.875	3.095	.031	a-c
	Secondary school (b)	24	57.45	13.39					
	High school (c)	29	50.24	13.36					
	Bachelor's degree (d)	13	57.92	13.51					
	Total	85	55.95	13.69					
Physio.Defense.	Primary school (a)	19	4.21	1.47	.510	.677	6.483	.036	a-c
	Secondary school (b)	24	3.04	1.39					
	High school (c)	29	3.20	1.39					
	Bachelor's degree (d)	13	3.92	1.75					
	Total	85	3.49	1.52					

According to the table, it was observed that the test anxieties of the students differed significantly according to the education level of the father ($p<.05$). In addition, it is seen that there is a significant difference in the sub-dimensions of negative performance perception and physiological vulnerability. It can be stated that the students, whose fathers are primary school graduates, experience a high degree of anxiety that they can show a negative performance and feel vulnerable physiologically.

Table 6. T-Test Results Regarding the Total Anxiety Level Scores by Regular Employment Status of the Mother

Mother Regular Job	N	Mean	Standard Deviation	t	df	p
Yes	29	89.37	18.23	2.471	83	.016
No	56	99.94	18.92			

A significant difference is observed ($p < 0.05$) when the total anxiety scores of the students are compared according to the regular employment status of the mother. The students, whose mothers do not have a regular employment (99.94), have higher levels of test anxiety compared to the students whose mothers have a regular employment. When the sub-dimensions are examined, there is a significant difference ($p < 0.05$) in the dimension of psychological vulnerability. It can be stated that the students, whose mothers do not have a regular employment, feel psychologically vulnerable and experience anxiety.

Table 7. T-Test Results Regarding the Total Anxiety Level Scores by Regular Employment of the Father

Father Regular Job	N	Mean	Standard Deviation	t	df	p
Yes	64	89.35	14.83	7.524	83	.000
No	21	117.61	15.23			

A significant difference is observed ($p < 0.05$) when the total anxiety scores of the students are compared according to the regular employment status of the father. It can be stated that the students, whose fathers do not have a regular employment (117.61), have higher levels of test anxiety compared to the students whose fathers (89.35) have a regular employment. When the sub-dimensions are examined, there is a significant difference in the sub-dimensions of negative performance perception, psychological and physiological vulnerability ($p > 0.05$). Lack of a regular employment of the father considerably increases the anxiety level of the student.

CONCLUSION and DISCUSSION

Music performance anxiety is an issue that is extensively discussed in the international literature and considered important since solutions want to be offered. In Turkey, there are also valuable publications on anxiety. The special area of interest of this research is to reveal the current situation by measuring music performance anxieties of fine arts high school music department students according to the variables of gender, age, grade level, parent educational level and income generation status.

In this research, no significant difference was found between the participant students' gender and anxiety scores. In addition to the studies reaching this result (Barbar, Crippa & Osorio, 2014; Can, 2017; Kenny & Osborne, 2006; Osborne & Kenny, 2005; Robson & Kenny, 2017; Ryan, 1999, 2000, 2006; Yücel, Şen & Şen, 2019), the previous studies generally state that females are more anxious in terms of performance compared to males (Aydın & İşgörür, 2018; Aydoğan & Gürsoy, 2007; Baydağ & Alpagut 2016; Biasutti & Concina, 2014; Dobos, Piko & Kenny, 2019; Güdek, 2009; Güdek & Çiçek, 2017; Iusca & Dafinoiu, 2012; Kenny & Osborne, 2006; Kenny et al., 2014; Nacakçı & Dalkıran, 2011; Osborne & Kenny, 2008; Osborne, Kenny, & Holsomback, 2005; Kurtuldu & Aksu, 2015; Patston & Osborne, 2016; Rae & McCambridge, 2004; Rasor & Rasor, 2005;

Tokinan, 2014; Wesner, Noyes, & Davis, 1990; Yılmaz, Yazıcı & Gündüz, 2015). Kenny (2005) defines performance anxiety as a group of psychological disorders affecting a wide range of individuals including test, academic performance, giving a speech and showing a performance in the performing arts. Clinical researches have also reported that females are more frequently diagnosed with psychological disorders (LeBlanc, Jin, Obert & Siivola, 1997, Ryan, 2004). With the measurements performed within the scope of this research, it is understood that the test anxieties of the students do not change according to gender. The studies discovering that gender is not a significant variable or is insignificant in terms of anxiety may make researchers think that there are mediating or other binding variables that can affect the results.

When the anxiety scores were compared by age, no significant difference was found among the participants. There are also studies supporting these findings (Aydoğan & Gürsoy, 2007; Boucher & Ryan, 2011; Can, 2017; Dobos, Piko & Kenny, 2019; Fehm & Schimidt, 2006; Güdek, 2009; Tokinan, 2014). When the findings of this research are examined, it is seen that the anxieties of the students between the ages of 14-16 decrease by year, they experience a high level of anxiety at the age of 17 and reach the highest level at the age of 18. In the previous studies, there are also findings regarding that older students feel more anxious (Aydın & İşgörür, 2018; Kenny & Osborne, 2006; Osborne & Kenny, 2005; Ryan, 1999, 2000, 2006).

In the research, when the anxiety scores were compared according to grade level, a significant difference was found. It was determined that the anxiety level increased according to the grade level of the students; however, it was seen that the 12th-grade students were the most anxious ones. In some studies (Aysan, Thomson, & Hamarat, 2001; Erözkan, 2004; Yerin, 1993), it was observed that anxiety increased as the grade level increased. As the grade level increases, the difficulty of the performance increases. It is possible that the level of anxiety felt when performing a complicated work is high. Moreover, it can be stated that there is an increase in the performance anxieties of the senior grades with the inclusion of plans/expectations for the future and certain factors (preparation for university exam etc.). There are also findings in the literature regarding that the level of anxiety decreases as the grade level increases (Hamann, 1982; Nacakçı & Dalkıran, 2011). It is possible to explain these results with the belief of self-efficacy. In some studies, no significant difference was determined (Kaya & Varol, 2004; Tokinan, 2014). When the significant difference found in this research is discussed according to the literature, it can be interpreted with the anxieties regarding the future expectations for graduation and the decrease in self-efficacy belief levels of the participant students.

When the performance test anxiety states of the students were examined according to the variable of educational level of the mother, it was seen that there was not a significant difference between all dimensions and total scores. 1/3 of the mothers participating in this research are primary school graduates. When the anxiety scores of the students are examined, it is seen that anxiety decreases as the educational level increases. There are also other publications supporting this finding (Aydın & İşgörür, 2018; Aydoğan & Gürsoy, 2007; Can, 2017; Doğan & Çoban, 2009; Güdek, 2009; Yılmaz, et. al., 2014; Yücel, Şen & Şen, 2019).

When the performance anxiety states of the students were examined according to the variable of educational level of the father, it was seen that there was a significant difference between total anxiety, negative performance perception and physiological sub-dimension scores. As in the studies of Gümüş (1997) and Yenilmez & Özbey (2006), it is seen that as the educational level of the parents increases, the anxiety level of the student decreases. This research and similar studies also support these findings (Doğan & Çoban, 2009; Can, 2017).

When the anxiety scores were compared according to the regular employment status of the mother and father, a significant difference was found. Accordingly, it is possible to state that not having a regular employment of the parent is a situation that causes anxiety in the student. In Maslow's hierarchy of needs, the most basic requirement is the physical needs. These are specified as food, water, shelter and rest. The most important factor that enables us to meet our physical needs is to have an income. According to Baumeister & Leary (1995), the deprivation of basic needs may have negative consequences for the individual. The most important of these is social exclusion. This causes anxiety in the individual. This also supports the findings of this research.

Adolescence is an emotionally complicated period. A student attending on fine arts high school is on a adolescent ages. Students in this ages are incompedent on regulate emotions. Hence high school tests, commission, concerts and competitions can cause anxiety in the student in different forms and at different levels or the student can get used to these experiences by being exposed to them in the early periods of life. There may be many factors that affect how and at what level an individual will experience anxiety, and this may be different for everyone. The result obtained in this research regarding that the anxiety levels do not change by gender and age is different from the general literature. In the previous studies, it was understood that anxiety increased in females and with the progression of adolescence. Similar to the findings of the previous studies, it was also seen in this research that as the grade level increased, performance test anxiety increased. This situation can be explained by the increase in the performance task level. It is possible to state that the variables such as the profession of the parent and income generation status investigated in the literature considering that these factors can affect students' test anxieties are also supported with this research. In this context, it is understood that the different characteristics of the parent may affect the test anxiety status of the student.

Such studies repeated with scientific criteria will raise awareness of educators, managers, families and especially themselves by providing general information. This awareness may make it possible to think that all emotions are normal and they can be used functionally as long as they remain at a certain level.

RECOMMENDATIONS

Such studies repeated with scientific criteria will raise awareness of educators, managers, families and especially themselves by providing general information. This awareness may make it possible to think that all emotions are normal and they can be used functionally as long as they remain at a certain level.

ETHICAL TEXT

In this article, journal writing rules, publishing principles, research and publishing ethics rules, journal ethics rules are followed. Responsibility belongs to the author (s) for any violations related to the article.

REFERENCES

- Aydın, B. & İşgörür, Ü. (2018). Ortaokul Ve Lise Düzeyinde Öğrenim Gören Konservatuvar Öğrencilerinin Müzik Performans Kaygılarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 4 (7), 1-2 . DOI: 10.5578/amrj.66241
- Aydoğan, Y. & Gürsoy, F. (2007). Müzik Dinleme Alışkanlıklarının Ve Bazı Değişkenlerin Lise İkinci Sınıf Öğrencilerinin Sürekli Kaygı Düzeyleri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1). 59-67.
- Aysan, F., Thomson, D. & Hamarat, E. (2001). Test Anxiety, Coping Strategies And Perceived Health In A Group Of High School Students: A Turkish Sample. *The Journal of Genetic Psychology; Child Behavior and Comparative Psychology*, 162, 402-411.
- Barbar, A. E. M., Crippa, J. A. & Osório, F. (2014). Performance Anxiety In Brazilian Musicians: Prevalence And Association With Psychopathology Indicators. *Journal of Affective Disorders*, 152, 381–386. doi: 10.1016/j.jad.2013.09.041
- Baumeister, R. F. & Leary, M. R. (1995). The Need To Belong: Desire For Interpersonal Attachments As A Fundamental Human Motivation. *Psychological Bulletin*, 117, 497–529.
- Bayram, N. & Bilgel, N. (2008). The Prevalence And Socio-Demographic Correlations Of Depression, Anxiety And Stress Among A Group Of University Students. *Soc Psychiat Epidemiol*, 43, 667-672. doi: <https://doi.org/10.1007/s00127-008-0345-x>
- Biasutti, M. & Concina, E. (2014). The Role Of Coping Strategy And Experience İn Predicting Music Performance Anxiety. *Musicae Scientiae*, 18, 189–201. doi: 10.1177/1029864914523282
- Boucher, H. & Ryan, C. A. (2011). *Performance Stress And The Very Young Musician. J. Res. Music Educ.* 58, 329–345. doi: 10.1177/0022429410386965
- Can, A. A. (2017). İncelation Of Speech Anxiety Levels For Music Teacher Candidates Taking Community Service Practices (Csp) Classes In Terms Of Various Variables (Marmara University Model). *The Journal of Academic Social Science*, 5(47), 221-241.
- Dobos, B., Piko B. F. & Kenny D. T. (2019). Music Performance Anxiety And İts Relationship With Social Phobia And Dimensions Of Perfectionism. *Research Studies in Music Education*. 41(3), 310-326. Doi: 10.1177/1321103X18804295

- Doğan, T. & Çoban, A. (2009). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ile Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34(153). <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/581/68> adresinden erişildi.
- Erözkan, A. (2004). University Student's Test Anxiety And Coping Behaviours. *The Journal Of SBE*, 12, 13-38.
- Fehm, L. & Schmidt, K. (2006). Performance Anxiety In Gifted Adolescent Musicians. *J. Anxiety Disord.* 20, 98–109. doi: 10.1016/j.janxdis.2004.11.01
- Gencer, M. B. (2019). *Müzik Bölümü Öğrencilerinde Performans Anksiyetesi, Mükemmelliyetçilik ve Başarı Yönelimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Güdek, B. (2009). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Görüş/Özel Yetenek Sınavına Giren Adayların Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *The Journal of Sau Education Faculty*, 18, 147-166.
- Güdek, B. & Çiçek, V. (2017). Mesleki Müzik Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 58, 1–10.
- Gümüş, A. (1997). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Hamann, D. L. (1982). An Assessment Of Anxiety In Instrumental And Vocal Performances. *Journal of Research in Music Education*, 30 (2), 77-90.
- Hancock, D. R. (2001). Effects Of Test Anxiety And Evaluative Threat On Students' Achievement And Motivation. *Journal of Educational Research*, 94(5), 287-291.
- Iusca, D. & Dafinoiu, I. (2012). Performance Anxiety And Musical Level Of Undergraduate Students In Exam Situations: The Role Of Gender And Musical Instrument. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 33. 448–452. 10.1016/j.sbspro.2012.01.161.
- Kaya, M. & Varol, K. (2004). İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeyleri ve Kaygı Nedenleri (Samsun Örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17 (17), 31-63. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/omuifd/issue/20300/215487>
- Kenny, D. T. (2005) A Systematic Review of Treatments for Music Performance Anxiety. *Anxiety, Stress, and Coping*, 18:3, 183-208, Doi: 10.1080/10615800500167258
- Kenny, D. T. (2006). Music Performance Anxiety: Origins, phenomenology, assessment and treatment. *Context: A Journal of Music Research*, 31, 51–64.
- Kenny, D. T. & Osborne, M. S. (2006). Music Performance Anxiety: New Insights From Young Musicians. *Advances in Cognitive Psychology*, 2(2), 103–112. doi: 10.2478/v10053-008-0049-5.
- Kenny, D., Driscoll, T. & Ackermann, B. (2014). Psychological well-being in professional orchestral musicians in Australia: A descriptive population study. *Psychology of Music*, 42(2), 210–232. doi:10.1177/0305735612463950.
- Köknel, Ö. (1989). *Genel Ve Klinik Psikiyatri*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.

- LeBlanc, A., Jin, Y.C., Obert, M. & Siivola, C., (1997). Effects Of Audience On Music Performance Anxiety. *Journal of Research in Music Education.*, 45(3), 480-496.
- Liebert, R. M. & Morris, L. W. (1967). Cognitive And Emotional Components Of Test Anxiety: A Distinction And Some Initial Data. *Psychological Reports*, 20, 975-978.
- Nacakçı, Z. & Dalkıran, E. (2011). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Sınavına Yönelik Kaygıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(5):46-56.
- Nicholson, D. R., Cody, M. W. & Beck, J. G. (2015). Anxiety In Musicians: On And Off Stage. *Psychology of Music*, 43(3), 438–449. doi: 10.1177/0305735614540018
- Osborne, M. S., Greene, D. J. & Immel, D. T. (2014). Managing Performance Anxiety And Improving Mental Skills In Conservatoire Students Through Performance Psychology Training: A Pilot Study. *Psychology of Well Being*, 4(18), 1–17. doi: 10.1186/s13612-014-0018-3
- Osborne, M. S. & Kenny, D. T. (2005). Development And Validation Of A Music Performance Anxiety Inventory For Gifted Adolescent Musicians. *Journal of Anxiety Disorders*, 19(7), 725–751. doi: 10.1016/j.janxdis.2004.09.002
- Osborne, M. S. & Kenny, D. T. (2008). The Role Of Sensitizing Experiences In Music Performance Anxiety In Adolescent Musicians. *Psychol. Music* 36, 447–462. doi: 10.1177/0305735607086051
- Osborne, M. S., Kenny, D. T. & Cooksey, J. (2007). Impact Of A Cognitive-Behavioural Treatment Program On Music Performance Anxiety In Secondary School Music Students: A Pilot Study. *Musicae Scientiae*, 11(2_Suppl.), 53–84. doi: 10.1177/10298649070110s204
- Patston, T. (2014). Teaching Stage Fright? – Implications For Music Educators. *British Journal of Music Education*, 31(1), 85–98. doi: 10.1017/s0265051713000144
- Patston, T. & Osborne, M. S. (2016). The Developmental Features Of Music Performance Anxiety And Perfectionism In School Age Music Students. *Performance Enhancement And Health*, 4(1), 42–49. doi: 10.1016/j.peh.2015.09.003
- Powell, D. H. (2004). Treating Individuals With Debilitating Performance Anxiety: An Introduction. *Journal of Clinical Psychology*, 60(8), 801–808. doi: 10.1002/jclp.20038
- Robson, K. E. & Kenny, D. (2017). Music Performance Anxiety In Ensemble Rehearsals And Concerts: A Comparison Of Music And Non-Music Major Undergraduate Musicians. *Psychology of Music*, 46(6), 868–885. doi: 10.1177/0305735617693472
- Rae, G. & McCambridge, K. (2004). Correlates Of Performance Anxiety In Practical Music Exams. *Psychology of Music*, 32, 432–439. doi: 10.1177/0305735604046100
- Rasor L. T. ve Rasor R. A. (2005). Test Anxiety And Study Behavior Of Community College Students In Relation To Ethnicity, Gender And Age. *Research Report by Community Colleges*. 17 Ekim 2019 Tarihinde http://eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2/content_storage_01/0000000b/80/24/48/c4.pdf. adresinden alınmıştır.
- Ryan, C. A. (1998). Exploring Musical Performance Anxiety In Children. *Medical Problems of Performing Artists*, 13, 83–88.

- Ryan, C. A. (1999). Musical Performance Anxiety: Are Junior High Band Students Affected? *Opus*, 41(1), 8–9.
- Ryan, C., (2004). Gender differences in children's experience of musical performance anxiety. *Psychology of Music*, 32, 89-103
- Ryan, C. A. (2000). *A Study Of The Differential Responses Of Male And Female Children To Musical Performance Anxiety*. Montreal, Quebec, Canada: McGill University.
- Ryan, C. A. (2006). Experience Of Musical Performance Anxiety In Elementary School Children. *International Journal of Stress Management*, 12, 331–342.
- Sadler, M. E. & Miller, C. J. (2010). Performance Anxiety: A Longitudinal Study Of The Roles Of Personality And Experience In Musicians. *Social Psychological and Personality Science*. 1(3), 280-287. doi: 10.1177/1948550610370492
- Sansgiry S. S. & Sail K. (2006), Effect Of Students' Perceptions Of Course Load On Test Anxiety. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 70(2), 1-6.
- Sieger, C. (2017). Music Performance Anxiety in Instrumental Music Students: A Multiple Case Study of Teacher Perspectives. *Contributions to Music Education*, 42, 35-52. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/26367435>
- Spahn, C. (2015). *Treatment And Prevention Of Music Performance Anxiety*. In E. Altenmuller, F. Boller, ve S. Finger (Eds.), *Music, Neurology, And Neuroscience: History and Modern Perspectives* (p.129-140). Oxford: Elsevier. ISSN 0079-6123.
- Spielberger, C. (1972), *Theory and Research in Anxiety*. New York: Academic Press.
- Steptoe, A. (2001). *Negative Emotions In Music Making: The Problem Of Performance Anxiety*. In P. N. Juslin ve J. A. Sloboda (Eds.), *Music and Emotion: Theory and Research* (pp. 291-307). New York: Oxford University Press.
- Wesner, R. B., Noyes, Jr., R., & Davis, T. L. (1990). The Occurrence Of Performance Anxiety Among Musicians. *Journal of Affective Disorders*, 18, 177–185.
- Wine, J. D. (1980). *Cognitive-Attentional Theory Of Test Anxiety*. In I. G. Sarason (Ed.), *Test Anxiety: Theory, Research, And Applications* (Pp. 349- 385). Hillsdale, Nj: Erlbaum.
- Wolf, L. F. & Smith, J. K. (1995). The Consequence Of Consequence: Motivation, Anxiety, And Test Performance. *Applied Measurement In Education*, 8(3), 227-242.
- Yenilmez, K. & Özbey, N. (2006). Özel Okul ve Devlet Okulu Öğrencilerinin Matematik Kaygı Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (2), 431-448.
- Yerin, O. (1993). *The Effect Of Cognitive Behavior Modification Technique On Test Anxiety Level Of Elementary School Students*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Yılmaz, İ., Dursun, S., Güngör G. E. & Pektaş, K. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeyinin Belirlenmesi: Bir Örnek Çalışma. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4 (4) , 16-26 . Doi: 10.17339/ejovoc.82823
- Yöndem, Z. D. (2012). Müzik Öğrencilerinde Algılanan Performans Kaygısının Fiziksel, Davranışsal Ve Bilişsel Özellikleri: Nitel Bir Çalışma. *Eğitim ve Bilim*, 37(166): 181-194.

- Yücel, C., Şen, Ü.S. & Şen, Y. (2019). Examining The Exam Anxiety Levels Of Students In Music Department Of Fine Arts High School In Terms Of Various Variables. *The Journal of International Social Research*, 12(66). 773-782. Doi: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3626>
- Zatz, S. & Chassin, L. (1985). Conditions Of Test-Anxious Children Under Naturalistic Test-Taking Conditions. *Journal of Consulting And Clinical Psychology*, 53(3), 393-401.

GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN SINAV KAYGILARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ: TOKAT GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖRNEĞİ

Öz

Çeşitli nedenlerle ortaya çıkan sınav kaygısı, öğrencilerin akademik başarılarını ve gelecekteki kariyerlerini olumsuz etkileyebilir. Özellikle performans çıktısı ile değerlendirilen Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin sınav kaygılarını çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma, 2019-2020 akademik yılında Tokat Güzel Sanatlar Lisesi'nde okuyan müzik öğrencilerini içermektedir. Veri toplama süreci gönüllülük esasına dayanmaktadır. Toplamda 94 öğrenciden oluşan müzik öğrencilerinin 85'i (% 90.4) araştırmaya dahil edilmiştir. Bu araştırmada araştırmacı tarafından katılımcıların demografik özelliklerini tanımlamak için hazırlanan demografik bilgi formu ve Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri'nin Türkçe versiyonunu (Tokinan, 2013) kullanılmıştır. Bu araştırmada, katılımcı öğrencilerin cinsiyet ve kaygı puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuca ulaşan çalışmalara ek olarak kaygı puanları yaşa göre karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Araştırmada kaygı puanları sınıf düzeyine göre karşılaştırıldığında anlamlı fark bulunmuştur. Öğrencilerin not düzeylerine göre kaygı düzeyinin arttığı; ancak 12. sınıf öğrencilerinin en endişeli olanlar olduğu görülmüştür. Öğrencilerin performans testi kaygı durumları annenin eğitim düzeyi değişkenine göre incelendiğinde, tüm boyutlar ile toplam puanlar arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin 1/3'ü ilkökul mezunudur. Öğrencilerin performans kaygı durumları babanın eğitim düzeyi değişkenine göre incelendiğinde, toplam kaygı, olumsuz performans algısı ve fizyolojik alt boyut puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Kaygı puanları anne ve babanın iş durumuna göre karşılaştırıldığında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Güzel sanatlar lisesi, sınav performans kaygısı, müzik

GİRİŞ

Müzik; insan yaşamının doğasında var olan, rahatlatıcı, eğlendirici bir olgu olarak algılsa ve birçok kişi için öyle olsa da, mesleki bakımdan düşünüldüğünde, müzik aynı zamanda; çaba, çalışma, planlama ve disiplini gerekli kılan, çoğu zaman stres yaratabilen süreçleri içeren bir olgudur. Müzisyen düzenli olarak performans pratikleri yapar ve bir sporcu gibi beslenir, uyur, çalışır, hazırlanır. Performansını etkileyebilecek belirli rutinleri, kendinin ve amacının farkında olarak planlayabilir. Bu rutinleri gerçekleştirirken ya da performans sergileme sırasında çeşitli nedenlerle baskı hissetmesi olasıdır. Pratik yapma sürecinde de hissedilebilen bu duygu, genellikle performans sergileme anında gözlenebilir düzeye ulaşır. Müzikle mesleki olarak uğraşma ya da bu disiplinin eğitimini alıyor olma süreci, bireye bu duyguyu birçok kez yaşatabilir. Bu, anksiyete kavramı altında incelenmektedir ve tüm insanlar tarafından yaşanılabilen normal bir duygudur. Psikoloji bilimi, bu duygunun ilk bakışta olumsuz algılsa da aslında işlevsel olabileceğini belirtir.

Kaygı ve sınav kaygısının araştırıldığı birçok araştırma mevcuttur (Aydın ve İşgörür, 2018; Barbar, Crippa ve Osorio, 2014; Boucher ve Ryan, 2011; Dobos, Piko ve Kenny, 2019; Hancock, 2001; Fehm ve Schimidt, 2006; Kenny, 2006; Kenny ve Osborne, 2006; Nacakçı ve Dalkıran, 2011). Bu araştırmalar önemlidir, zira bu ve benzer duygulardan işlevsel olarak yararlanabilmek için, duyguyu anlama, tanıma, tanımlama, düzeyini ölçme, ilişkide bulunduğu diğer değişkenleri yaşamda mümkün olduğunda yönetme fırsatını sağlar.

Sınav kaygısını bilimsel ölçütlerle ilk incelenmeye başlanan tarih, Alpert'in kaygısı tanınması ve işlevsel olmadığını anlamasıyla 1960'lara denk gelir. Bu incelemede, akranı Haber'in kaygısını işlevsel olarak kullanabildiğini anlaması üzerine, yukarıda belirtilen- kaygının işlevsel olabileceği düşüncesi gelişir. (Akt. Keskin, 2001). Öncelikle sınav kaygısının işleve etkisi, nedenleri ve sonuçları bağlamını gözden geçirmek uygun olur.

Kaygıyı terim olarak ilk kez kullanan ve egonun bir işlevi olarak değerlendiren Freud'dur (Köknel ,1985). Kaygı bir duygu olduğu için ruhsal bir olgu olsa da bilişsel ve fiziksel boyutları da vardır (Liebert ve Morris, 1967). Spielberg 1972'de kaygının, değerlendirilmekten kaynaklanan bir rahatsızlık olduğunu vurgulamıştır. Kaygının bir duruma istinaden bir süreliğine var olabileceğini ya da sürekli olabileceğini belirterek kaygı duygusunu durumluk ve sürekli kaygı olarak kategorize etmiştir. Sınav kaygısı, sınav anını ya da hazırlanma ve değerlendirmenin sonucunun öğrenildiği süreci de kapsayabilen, sınav durumuna bağlı olarak "durumluk kaygısı" çerçevesinde incelenen bir tepkidir. Birey, normal şartlarda kaygı hissine sahip olmasa dahi sınav durumunu bir tehdit olarak algılayarak kaygı duyabilmektedir.

Birçok ülkede ürün değerlendirme veya bir görev için birey seçme işlemleri; gerektiğinde, referans ve portfolyo ağırlıklı olmakta iken, Türkiye; erken çocukluk döneminde maruz kalınmaya başlanan ve bireyin iş başvuruları süreciyle devam eden sınav (çoktan seçmeli test) ağırlıklı bir uygulama içindedir. Sınavın ardından birey; bilgi, deneyim ve feedback gibi kazanımlar elde eder. Bireyin bu kazanımlara olan algı ve beklenti ve yüklemeleri, O'nu farklı düzeylerde kaygılandırabilir. Bu duygu özellikle; çevresinde otorite olarak gördüğü öğretmen, aile veya ergenlerin çoğu kararında etkili olabilen akran değişkeninden kaynaklanabilir.

Wine (1980) sınav kaygısını; sınav öncesinde ya da o sırada, öğrencinin aklından geçen, engelleyemediği olumsuz düşüncelere bağlamıştır. Bunun yanı sıra sadece olumsuz düşünceler ya da sınava ilişkin inançlar değil, sınav sonuçlarının kullanılış biçimi (Wolf ve Smith, 1995) ve öğretmenin kendisini nasıl değerlendireceğine ilişkin algılar da (Hancock, 2001; Zats ve Chassin, 1985) sınav kaygısı üzerinde etkili olabilmektedir. Aslında tüm bu görüşler sınav kaygısıyla ilgili olabilir ve genellikle kaygının alt boyutlarını oluşturmaktadır. Sınav kaygısı akademik performansın esas habercisi konumundadır ve pek çok çalışma sınav kaygısının temelde zarar verici bir yapısı olduğunu göstermiştir. Yüksek kaygı sorunu olan öğrenciler, aldıkları eğitimin kavramsal özelliklerini anlamakta zorlanmakta ve bunu sürdürmektedir. Akademik performansı arttırmak için, eğitimcilerin sınav kaygısının temelinde yatan sebeplere ve öğrencilerin çalışma davranışları üzerine odaklanması gerekmektedir (Sansgiry ve Sail, 2006).

Beck, bilişsel davranışçı modeli sunmuştur. Bu en yaygın psikoterapi ekollerinden birisidir (Bo, Cisler ve Deacon, 2010; Hoffmann, Wu ve Boettcher, 2014). Beck'in kuramının temel ögesi bilişlerdir. Beck'in bilişsel modeline göre, her ne kadar insanlar yoğun olarak hissettikleri için fizyolojik tepkileri tarif etseler de aslında anksiyetenin temelinde bozuk işlevli bilişler vardır (Clark ve Beck, 2010). Bu bilişler ile kastedilen; kişinin, kendi baş etme kapasitesini küçümsemesi, tehlike arz etmeyen unsurları tehdit olarak algılaması ve değerlendirmesi gibi hatalı bilgi işleme süreçleridir (Clark ve Beck, 2010). Akt. Gencer, 2019).

Performans; hayatın her alanında olduğu gibi, müzisyenlik gibi mesleklerde özellikle önemlidir. Müzisyen gibi mesleklerin kaygı incelemelerinde terim olarak performans kaygısı kullanılmaktadır. Bu tür kaygıda, performans anında diğer insanlar tarafından izliyor ve ya değerlendiriliyor olma özelliğiyle sosyal kaygı ile benzerlik gösterir.

Raab (2015)'in vurguladığı gibi performans sergileme aslında algılama, hatırlama, duygu ve biliş sistemlerinin birbirleriyle etkileşimleri ile gerçekleşebilir. Dolayısıyla, performans sırasında kişiden beklenen, karmaşık bilişsel ve davranışsal görevleri yerine getirmesidir (Kenny, 2011). Performans anksiyetesi, bu bilişsel ve davranışsal eforun eşgüdümsele çıktısıyla oluşur.

Salmon (1990)'a göre müzik performans anksiyetesi müzisyenin, müzikal seviyesine, eğitimine ve hazırlanma miktarına tezat olacak şekilde, izleyici önünde göstereceği performansla ve bunun bozulmasıyla ilgili yaygın olarak hissettiği anksiyetedir (akt. Gencer, 2019). Bir diğer değişle; bireyin sergilediği kaygı düzeyi, eğitim düzeyi, hazır bulunuşluk düzeyi ile doğru orantılı olmayabilir.

Farklı ülkelerde değişik düzeydeki müzisyenlerle yapılan çalışmalarda, müzik performans anksiyetesinin azımsanmayacak oranda yaygın olduğu ve kişilerin işlevselliğini bozduğu görülmüştür (Barbar, Crippa ve Osorio, 2014; Fehm ve Schmidt, 2006; Hernandez, Zarza, Alzugaray ve Casanova, 2018; Kemenade, Son ve Heesch, 1995; Wesner, Noyes ve Davis, 1990). Ayrıca kaygının düşük not ortalamalarına ve düşük performansa (Nacakçı ve Dalkıran, 2011; Gencer, 2019; Segool, von der Embse, Mata ve Gallant, 2013) ve profesyonel müzisyenlerin mesleki kariyerini olumsuz yönde etkilediğine ilişkin bulgular da vardır (Sieger, 2017; Spahn, 2015; Steptoe, 2001; Yöndem, 2012).

Çeşitli nedenlerle ortaya çıkan sınav kaygısı, öğrencilerin akademik başarılarını ve ilerideki kariyerlerini olumsuz etkileyebilmektedir. Özellikle performans çıktısı ile değerlendirilen gençler üzerinde çalışılmak istenmiş ve güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin sınav kaygılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırmada; öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri cinsiyete, yaşa, sınıf düzeyine, annenin eğitim durumuna, babanın eğitim durumuna, annenin düzenli işi olup olmadığına ve babanın düzenli işi olup olmadığına göre farklılaşmakta mıdır? sorusuna yanıt aranmıştır.

YÖNTEM

Bu araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Tokat Güzel Sanatlar Lisesi'nde öğrenim gören müzik öğrencilerini kapsamaktadır. Veri toplama süreci gönüllülük esasına dayandırılmıştır. Toplam 94 öğrenciden oluşan müzik öğrencilerinin 85(90.4%)'i araştırmaya dahil edilmiştir. Ölçek Ekim ayı içerisinde internet üzerinden anket soruları oluşturularak uygulanmıştır. Araştırma kapsamında toplanan verilerin çözümlenmesinde ilk olarak parametrik analiz yöntemlerinin kullanılmasının uygun olup olmadığı belirlenmesi amacı ile ortalama, ortanca, mod, standart sapma, basıklık ve çarpıklık değerleri hesaplanmış ve normallik varsayımının karşılanıp karşılanmadığının belirlenmesi amacı ile Kolmogorov-Smirnov analizleri uygulanmıştır. Analiz sonucunda dağılımın normal olduğu görülmüştür. Verilerin çözümlenmesinde SPSS 22.0 paket programı kullanılmıştır. Öğrencilerin sınav kaygı puanları ile cinsiyet, annenin ve babanın düzenli işi olma durumu değişkenleri arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını sınamak amacıyla bağımsız t-testi kullanılmıştır. Öğrencilerin sınav kaygı puanları ile yaş, sınıf düzeyi, annenin ve babanın eğitim düzeyi değişkenleri arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü Anova testi uygulanmıştır. Farkın kaynağı Scheffe testiyle belirlenmiştir.

Çalışma Grubu

Çalışma grubu, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören Tokat Güzel Sanatlar Lisesi Müzik(N=85) öğrencilerinden oluşmaktadır. 46 (54.1%)'sı kız olan öğrencilerin 39(46.9%)'u ise erkektir. Öğrencilerin yaş aralıkları 14 ile 18 arası, 14 yaş 3(3,5%), 15 yaş 25 (29,4%), 16 yaş 13(15,2%), 17 yaş 23(27%) ve 18 yaş ise 21(24,7%)'dir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada katılımcıların demografik özelliklerini betimlemek için araştırmacı tarafından hazırlanan demografik bilgi formu ve Kenny Müzik Performans Kaygı Envanteri kullanılmıştır.

Kenny Müzik Performans Kaygı Envanteri

Ölçek, M. S. Osborne ve D. T. Kenny tarafından geliştirilmiş olup 25 maddeden (soru) oluşmaktadır. Söz konusu ölçek, 12-19 yaş arasındaki genç müzisyenler için kişilerin kendi doldurduğu bir MPA ölçeği geliştirmek üzere hazırlanmıştır. Bu ölçek, hem ciddi MPA geliştirme riski altında olan lise öğrencileri için temel taramalar

yapabilmek hem de tedavi sonuçlarıyla ilgili çalışmalar için pre-post (önce-sonra) müdahale ölçeği olarak kullanılabilir. kısa, güvenilir ve geçerli bir aracın oluşturulmasıyla, bu yaş grubundaki MPA araştırmalarına kolaylık sağlamak amacıyla hazırlanmıştır (Osborne ve Kenny, 2005). Tokinan (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .895 olarak bulunmuştur. Maddelerin madde toplam korelasyonları .336 ile .651 arasında değişmektedir. Ölçek negatif performans algısı, psikolojik savunmasızlık, somatik kaygı, kişisel denetim ve fizyolojik savunmasızlık olmak üzere beş boyuttan oluşmaktadır.

BULGULAR

Tablo 1. Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Toplam Kaygı Düzeyi Puanlarına ait T Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	t	df	p
Kız	46	94,28	18,67	1,071	83	,287
Erkek	39	98,76	19,88			

Öğrencilerin cinsiyetine göre toplam kaygı puanları karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık ($p>0.05$) bulunamamıştır. Buna göre; öğrencilerin kaygı düzeylerinin cinsiyetlerine göre değişmediği söylenebilir.

Tablo 2. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Kaygı Düzeyi Puanlarına ait Anova Testi Sonuçları

	Sınıf	N	x	SS	Levene		Anova		Fark Olan Gruplar
					Levene	P	F	P	
Toplam Kaygı	14 yaş (a)	3	96,00	23,64	1,323	,269	1,335	,264	
	15 yaş(b)	25	95,72	19,41					
	16 yaş(c)	13	87,15	13,96					
	17 yaş(d)	23	96,47	21,77					
	18 yaş(e)	21	102,66	17,68					
	Toplam	85	96,34	19,25					

Tablo incelendiğinde öğrencilerin sınav kaygılarının yaş değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>.05$). Alt boyutlara incelendiğinde tümünde anlamlı bir farklılık olmadığı gözlenmiştir. Buna göre; öğrencilerin kaygı durumlarının yaşa göre değişkenlik göstermediği söylenebilir.

Tablo 3. Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre Kaygı Düzeyi Puanlarına Ait Anova Testi Sonuçları

	Sınıf	N	x	SS	Levene		Anova		Fark Olan Gruplar
					Levene	P	F	P	
Toplam Kaygı	9. Sınıf (a)	23	91,34	18,73	,400	,754	3,611	,017	c-d
	10. Sınıf(b)	20	97,50	18,74					
	11. Sınıf(c)	20	89,85	16,67					
	12. Sınıf(d)	22	106,40	19,24					
	Toplam	85	96,34	19,25					
Neg.	9. Sınıf (a)	23	52,26	13,42					a-d
	10. Sınıf(b)	20	56,40	13,25					c-d

11. Sınıf(c)	20	50,95	13,00	,105	,957	4,448	,006
12. Sınıf(d)	22	63,95	11,95				
Toplam	85	55,95	13,69				

Tablo incelendiğinde öğrencilerin sınav kaygılarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($p < ,05$). Farkın kaynağı Scheffe ile test edilmiştir. Toplam kaygı puanlarına bakıldığında 11. sınıfların diğer sınıflara göre düşük, 12. sınıfların ise yüksek olduğu tespit edilmiştir. Alt boyutlara bakıldığında negatif performans algısı boyutunda anlamlı farklılık bulunmuştur. Toplam kaygıda olduğu gibi 11. sınıflarda düşük, 12. sınıflarda yüksek kaygı düzeyine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. Annenin Eğitim Durumuna Göre Kaygı Düzeyi Puanlarına ait Anova Testi Sonuçları

	Sınıf	N	x	SS	Levene		Anova		Fark Olan Gruplar
					Levene	P	F	P	
Toplam Kaygı	Okur yazar değil (a)	1	96,00						
	ilkokul(b)	36	99,41	20,08	,409	,747	,392	,814	
	ortaokul(c)	30	94,26	18,76					
	lise(d)	11	93,63	18,33					
	lisans(e)	7	93,71	21,82					
	Toplam	85	96,34	19,25					

Tablo incelendiğinde öğrencilerin sınav kaygılarının annenin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir ($p > ,05$). Alt boyutlara incelendiğinde tümünde anlamlı bir farklılık olmadığı gözlenmiştir. Annenin eğitim durumuna göre öğrencilerin kaygı düzeyinin değişmediği söylenebilir.

Tablo 5. Babanın Eğitim Durumuna Göre Kaygı Düzeyi Puanlarına ait Anova Testi Sonuçları

	Sınıf	N	x	SS	Levene		Anova		Fark Olan Gruplar
					Levene	P	F	P	
Toplam Kaygı	ilkokul(a)	19	105,68	19,74					a-c
	ortaokul(b)	24	98,50	18,72					
	lise(c)	29	87,89	17,19	,752	,525	3,817	,013	
	lisans(d)	13	97,53	18,06					
	Toplam	85	96,34	19,25					
Neg. Perf. Algı.	ilkokul(a)	19	61,42	12,48					a-c
	ortaokul(b)	24	57,45	13,39					
	lise(c)	29	50,24	13,36	,231	,875	3,095	,031	
	lisans(d)	13	57,92	13,51					
	Toplam	85	55,95	13,69					
Fizyo.Savunma.	ilkokul(a)	19	4,21	1,47					a-c
	ortaokul(b)	24	3,04	1,39					
	lise(c)	29	3,20	1,39	,510	,677	6,483	,036	
	lisans(d)	13	3,92	1,75					
	Toplam	85	3,49	1,52					

Tabloya göre öğrencilerin sınav kaygılarının babanın eğitim durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlenmiştir ($p<0.05$). Bunun yanında negatif performans algısı ve fizyolojik savunmasızlık alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Babası ilköğretim mezunu öğrencilerin negatif yönlü bir performans sergileyebileceklerine ve fizyolojik olarak kendilerini savunmasız hissedebileceklerine yönelik yüksek derecede kaygı yaşadıkları söylenebilir.

Tablo 6. Annenin Düzenli İşi olma durumuna Göre Toplam Kaygı Düzeyi Puanlarına ait T Testi Sonuçları

Anne Düzenli İş	N	Ortalama	Standart Sapma	t	df	p
Var	29	89,37	18,23	2,471	83	,016
Yok	56	99,94	18,92			

Öğrencilerin annelerinin düzenli işlerinin olma durumlarına göre toplam kaygı puanları karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık ($p<0.05$) vardır. Annesinin düzenli işi olmayan öğrencilerin (99,94), annesinin düzenli işi olan öğrencilere göre sınav kaygı düzeyleri yüksektir. Alt boyutlara bakıldığında psikolojik savunmasızlık boyutunda anlamlı farklılık ($p<0.05$) vardır. Annesinin düzenli işi olmayan öğrencilerin psikolojik olarak kendilerini savunmasız hissettikleri, bu yüzden kaygı yaşadıkları söylenebilir.

Tablo 7. Babanın Düzenli İşi olma durumuna Göre Toplam Kaygı Düzeyi Puanlarına ait T Testi Sonuçları

Baba Düzenli İş	N	Ortalama	Standart Sapma	t	df	p
Var	64	89,35	14,83	7,524	83	,000
Yok	21	117,61	15,23			

Öğrencilerin babalarının düzenli işlerinin olma durumlarına göre toplam kaygı puanları karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık ($p>0.05$) vardır. Babasının düzenli bir işe sahip olmayan öğrencilerin (117,61), babasının düzenli bir işe sahip olduğu öğrencilere (89,35) göre yüksek derecede kaygı yaşadıkları söylenebilir. Alt boyutlar incelendiğinde negatif performans algısı, psikolojik ve fizyolojik savunmasızlık alt boyutlarında anlamlı farklılık ($p>0.05$) görülmektedir. Babasının düzenli işinin olmaması öğrencinin kaygı düzeyi ciddi derecede yükseltmektedir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Müzik performans kaygısı, uluslararası literatürde yoğun olarak tartışılan ve çözüm önerileri getirilmek istendiği için önemsenen bir konudur. Türkiye’de de kaygı üzerine çalışılmış değerli yayınlar mevcuttur. Bu araştırmanın özel ilgi alanı güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, anne-baba eğitim düzeyi ve gelir sağlama durumu değişkenlerine göre müzik performans kaygılarını ölçerek var olan durumu ortaya koymaktır.

Bu araştırmada katılımcı öğrencilerin cinsiyet ve kaygı puanları arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Bu sonuca ulaşan çalışmaların (Barbar, Crippa ve Osorio, 2014; Can, 2017; Kenny ve Osborne, 2006; Osborne ve Kenny, 2005; Robson ve Kenny, 2017; Ryan, 1999, 2000, 2006; Yücel, Şen ve Şen, 2019) yanı sıra önceki çalışmalar genel olarak; performans konusunda kızların erkeklere göre daha fazla kaygılı olduğunu belirtilmektedir (Aydın ve İşgörür, 2018; Aydoğan ve Gürsoy, 2007; Baydağ ve Alpagut 2016; Biasutti ve Concina, 2014; Dobos, Piko ve Kenny, 2019; Güdek, 2009; Güdek ve Çiçek, 2017; Iusca ve Dafinoiu, 2012; Kenny ve Osborne, 2006; Kenny, Driscoll ve Ackermann, 2014; Nacakçı ve Dalkıran, 2011; Osborne ve Kenny, 2008; Osborne, Kenny, ve Holsomback, 2005; Kurtuldu ve Aksu, 2015; Patston ve Osborne, 2016; Rae ve McCambridge, 2004; Rasor ve Rasor, 2005; Tokinan, 2014; Wesner, Noyes, ve Davis, 1990; Yılmaz, Yazıcı ve Gündüz, 2015). Kenny (2005) performans kaygısını, sınav, akademik performans, konuşma yapma ve performans sanatlarında bir performans sergilemeyi içeren geniş bir yelpazedeki bireyleri etkileyen bir grup psikolojik bozukluk olarak tanımlar. Klinik araştırmalar da kızlara daha sık olarak genelde psikolojik bozukluk teşhisi konulduğu ifadesinde bulunulmuştur (LeBlanc, Jin, Obert ve Siivola,1997; Ryan, 2004). Bu araştırmanın kapsamında yapılan ölçümlerle öğrencilerin sınav kaygılarının cinsiyetlerine göre değişmediği anlaşılmaktadır. Yapılan çalışmalarda cinsiyetin kaygı konusunda anlamlı bir değişken olduğunu ya da anlamlı olmadığını bulgulayan çalışmalar; araştırmacılara, sonuçları etkileyebilen aracı ya da bağlayıcı başka değişkenleri düşündürebilir.

Yaş'a göre kaygı puanları karşılaştırıldığında, aralarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu bulguları destekler çalışmalar mevcuttur (Aydoğan ve Gürsoy, 2007; Boucher ve Ryan, 2011; Can, 2017; Dobos, Piko ve Kenny, 2019; Fehm ve Schmidt, 2006; Güdek, 2009; Tokinan, 2014). Bu çalışmanın bulguları incelendiğinde 14-16 yaş arası öğrencilerin kaygılarının yıla göre düştüğu, ardından 17 yaşında yüksek derecede yaşadıkları ve 18 yaşında ise en yüksek seviyeye ulaştıkları görülmektedir. Önceki araştırmalarda da yaşı büyük öğrencilerin daha çok kaygılandığına ilişkin bulgular mevcuttur (Aydın ve İşgörür, 2018; Kenny ve Osborne, 2006; Osborne ve Kenny, 2005; Ryan, 1999, 2000, 2006).

Araştırmada sınıf düzeyine göre kaygı puanları karşılaştırıldığında anlamlı farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin sınıf düzeyine göre kaygı düzeyi yükseldiği görülmüş ancak 12. sınıfların en fazla kaygılanan sınıf olduğu belirlenmiştir. Bazı araştırmalarda (Aysan, Thomson ve Hamarat, 2001; Erözkan, 2004; Yerin, 1995) sınıf düzeyi arttıkça kaygının arttığı görülmüştür. Sınıf düzeyi yükseldikçe yapılan performansın zorluğu(düzevi/grade) artmaktadır. Karmaşık bir eseri icra ederken hissedilen kaygı düzeyinin yüksek olması olasıdır. Ayrıca gelecek ilişkin plan/beklentiler, bazı faktörlerin (üniversite sınavına hazırlık v.b.) de devreye girmesiyle birlikte son sınıfların performans kaygılarında artış yaşandığı söylenebilir. Literatürde sınıf düzeyi yükseldikçe kaygı düzeyinin düştüğüne ilişkin bulgular da vardır (Hamann, 1982; Nacakçı ve Dalkıran, 2011). Bu sonuçları da özyeterlik inancıyla açıklamak mümkündür. Bazı araştırmalarda ise anlamlı farklılık bulunmamıştır (Tokinan, 2014; Kaya ve Varol, 2004). Bu araştırmada bulguların anlamlı fark, literatüre göre tartışıldığında; katılımcı öğrencilerin özyeterlik inanç düzeylerinde düşüş ve mezuniyet için gelecek beklentisine yönelik kaygılarla birlikte yorumlanabilir.

Annenin eğitim düzeyi değişkenine göre öğrencilerin performans sınav kaygı durumları incelendiğinde tüm boyutlar ve toplam puanlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Bu araştırmaya katılan öğrenci annelerinin 1/3'ü ilkokul mezunudur. Öğrencilerin kaygı puanlarına bakıldığında eğitim düzeyi yükseldikçe kaygının da azaldığı görülmektedir. Bu bulguyu destekleyen başka yayınlar da mevcuttur (Aydın ve İşgörür, 2018; Aydoğan ve Gürsoy, 2007; Can, 2017; Doğan ve Çoban, 2009; Güdek, 2009; Yılmaz, Dursun, Güngör ve Pektaş, 2014; Yücel, Şen ve Şen, 2019).

Babanın eğitim düzeyi değişkenine göre öğrencilerin kaygı durumları incelendiğinde ise toplam kaygı, negatif performans algısı ve fizyolojik savunmasızlık alt boyut puanları arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Gümüş (1997)'ün ve Yenilmez ve Özbey (2006)'ın çalışmalarında olduğu gibi ebeveyninin eğitim düzeyi arttıkça öğrencinin kaygı düzeyinin azaldığı görülmektedir. Bu araştırma ve benzer çalışmalar da bulguları destekler niteliktedir (Doğan ve Çoban, 2009; Can, 2017).

Annenin ve babanın düzenli işlerinin olma durumlarına göre kaygı puanları karşılaştırıldığında anlamlı farklılık bulunmuştur. Buna göre ebeveynin düzenli bir işi olmamasının öğrenciyi kaygılandıran bir durum olduğunu söylemek mümkündür. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde en temel gereksinim fiziksel ihtiyaçlardır. Bunlar yiyecek, su barınma ve dinlenme olarak belirtilmiştir. Fiziksel ihtiyaçlarımızın karşılanmasına olanak sağlayan en önemli unsur bir gelire sahip olunmasıdır. Baumeister ve Leary (1995)'ye göre temel ihtiyaçlarından mahrum kalması birey için olumsuz sonuçlar doğurabilir. Bunlardan en önemlisi sosyal dışlanmadır. Bu da kaygıya sebebiyet verir. Araştırmadaki bulguları da destekler niteliktedir.

Bir öğrencinin, duygusal olarak karmaşık bir dönem olan ergenliğini, güzel sanatlar lisesi gibi sosyal etkinliklerin, komisyonca yapılan açık sınavların, konserlerin, yarışmaların olduğu bir sistemde yaşaması, O'nu farklı düzeylerde ve biçimlerde kaygılandırabilir ya da tam tersi, yaşamının erken dönemlerinde buna maruz bırakarak alıştırmalıdır. Bireyin kaygıyı nasıl ve ne düzeyde yaşayacağını etkileyen birden çok etken olabilir ve bu herkes için farklı olabilir. Bu çalışmanın cinsiyet ve yaşa göre kaygı düzeylerinin değişmediğine ilişkin sonucu, genel literatürden farklıdır. Önceki çalışmalarda kızlarda ve ergenliğin ilerlemesiyle kaygının artış gösterdiği anlaşılmaktadır. Ayrıca bu çalışmada; önceki çalışmalarda bulguları olduğu gibi sınıf düzeyi yükseldikçe performans sınav kaygısının arttığı görülmüştür. Bu durum performansın görevi düzeyinin artışıyla açıklanabilir. Literatüre öğrencilerin sınav kaygılarını etkileyebilir özellikle olduğu düşünülerek araştırılan ebeveyn mesleği ve gelir sağlayabilme durumu gibi değişkenlerin, bu çalışma ile desteklendiğini söylemek mümkündür. Bu bağlamda ebeveynin farklı özelliklerinin öğrencinin sınav kaygı durumunu etkileyebileceği anlaşılmaktadır.

ÖNERİLER

Bilimsel ölçütlerle tekrarlanan bu gibi çalışmalar, genel bir bilgi sağlayarak; eğitimcilerin, yöneticilerin, ailelerin ve en başta kendilerinin farkındalığını arttıracaktır. Bu farkındalık, tüm duyguların normal olduğunu ve belli bir düzeyde kaldığı sürece, istendiğinde işlevsel olarak kullanılabileceği yönünde düşünülmesini sağlayabilir.

ETİK METNİ

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazar(lar)a aittir.

KAYNAKÇA

- Aydın, B. ve İşgörür, Ü. (2018). Ortaokul Ve Lise Düzeyinde Öğrenim Gören Konservatuvar Öğrencilerinin Müzik Performans Kaygılarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 4 (7), 1-2 . DOI: 10.5578/amrj.66241
- Aydoğan, Y. ve Gürsoy, F. (2007). Müzik Dinleme Alışkanlıklarının Ve Bazı Değişkenlerin Lise İkinci Sınıf Öğrencilerinin Sürekli Kaygı Düzeyleri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1). 59-67.
- Aysan, F., Thomson, D. ve Hamarat, E. (2001). Test Anxiety, Coping Strategies And Perceived Health In A Group Of High School Students: A Turkish Sample. *The Journal of Genetic Psychology; Child Behavior and Comparative Psychology*, 162, 402-411.
- Barbar, A. E. M., Crippa, J. A. ve Osório, F. (2014). Performance Anxiety In Brazilian Musicians: Prevalence And Association With Psychopathology Indicators. *Journal of Affective Disorders*, 152, 381–386. doi: 10.1016/j.jad.2013.09.041
- Baumeister, R. F. ve Leary, M. R. (1995). The Need To Belong: Desire For Interpersonal Attachments As A Fundamental Human Motivation. *Psychological Bulletin*, 117, 497–529.
- Bayram, N. ve Bilgel, N. (2008). The Prevalence And Socio-Demographic Correlations Of Depression, Anxiety And Stress Among A Group Of University Students. *Soc Psychiat Epidemiol*, 43, 667-672. doi: <https://doi.org/10.1007/s00127-008-0345-x>
- Biasutti, M. ve Concina, E. (2014). The Role Of Coping Strategy And Experience İn Predicting Music Performance Anxiety. *Musicae Scientiae*, 18, 189–201. doi: 10.1177/1029864914523282
- Boucher, H. ve Ryan, C. A. (2011). *Performance Stress And The Very Young Musician. J. Res. Music Educ.* 58, 329–345. doi: 10.1177/0022429410386965
- Can, A. A. (2017). Investigation Of Speech Anxiety Levels For Music Teacher Candidates Taking Community Service Practices (Csp) Classes In Terms Of Various Variables (Marmara University Model). *The Journal of Academic Social Science*, 5(47), 221-241.
- Dobos, B., Piko B. F. ve Kenny D. T. (2019). Music Performance Anxiety And İts Relationship With Social Phobia And Dimensions Of Perfectionism. *Research Studies in Music Education*. 41(3), 310-326. Doi: 10.1177/1321103X18804295
- Doğan, T. ve Çoban, A. (2009). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ile Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34(153). <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/581/68> adresinden erişildi.

- Erözkan, A. (2004). University Student's Test Anxiety And Coping Behaviours. *The Journal Of SBE*, 12, 13-38.
- Fehm, L. ve Schmidt, K. (2006). Performance Anxiety In Gifted Adolescent Musicians. *J. Anxiety Disord.* 20, 98–109. doi: 10.1016/j.janxdis.2004.11.01
- Gencer, M. B. (2019). *Müzik Bölümü Öğrencilerinde Performans Anksiyetesi, Mükemmelliyeçilik ve Başarı Yönelimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Güdek, B. (2009). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Görüş/Özel Yetenek Sınavına Giren Adayların Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *The Journal of Sau Education Faculty*, 18, 147-166.
- Güdek, B. ve Çiçek, V. (2017). Mesleki Müzik Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 58, 1–10.
- Gümüş, A. (1997). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Hamann, D. L. (1982). An Assessment Of Anxiety In Instrumental And Vocal Performances. *Journal of Research in Music Education*, 30 (2), 77-90.
- Hancock, D. R. (2001). Effects Of Test Anxiety And Evaluative Threat On Students' Achievement And Motivation. *Journal of Educational Research*, 94(5), 287-291.
- Iusca, D. ve Dafinoiu, I. (2012). Performance Anxiety And Musical Level Of Undergraduate Students In Exam Situations: The Role Of Gender And Musical Instrument. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 33. 448–452. 10.1016/j.sbspro.2012.01.161.
- Kaya, M. ve Varol, K . (2004). İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeyleri ve Kaygı Nedenleri (Samsun Örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17 (17), 31-63. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/omuifd/issue/20300/215487>
- Kenny, D. T. (2005) A Systematic Review of Treatments for Music Performance Anxiety. *Anxiety, Stress, and Coping*, 18:3, 183-208, Doi: 10.1080/10615800500167258
- Kenny, D. T. (2006). Music Performance Anxiety: Origins, phenomenology, assessment and treatment. *Context: A Journal of Music Research*, 31, 51–64.
- Kenny, D., Driscoll, T. ve Ackermann, B. (2014). Psychological well-being in professional orchestral musicians in Australia: A descriptive population study. *Psychology of Music*, 42(2), 210–232. doi:10.1177/0305735612463950.
- Kenny, D. T. ve Osborne, M. S. (2006). Music Performance Anxiety: New Insights From Young Musicians. *Advances in Cognitive Psychology*, 2(2), 103–112. doi: 10.2478/v10053–008–0049–5.
- Köknel, Ö. (1989). *Genel Ve Klinik Psikiyatri*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.
- LeBlanc, A., Jin, Y.C., Obert, M. ve Siivola, C., (1997). Effects Of Audience On Music Performance Anxiety. *Journal of Research in Music Education.*, 45(3), 480-496.
- Liebert, R. M. ve Morris, L. W. (1967). Cognitive And Emotional Components Of Test Anxiety: A Distinction And Some Initial Data. *Psychological Reports*, 20, 975-978.

- Nacakcı, Z. ve Dalkıran, E. (2011). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Sınavına Yönelik Kaygıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(5):46-56.
- Nicholson, D. R., Cody, M. W. ve Beck, J. G. (2015). Anxiety İn Musicians: On And Off Stage. *Psychology of Music*, 43(3), 438–449. doi: 10.1177/0305735614540018
- Osborne, M. S., Greene, D. J. ve Immel, D. T. (2014). Managing Performance Anxiety And Improving Mental Skills İn Conservatoire Students Through Performance Psychology Training: A Pilot Study. *Psychology of Well Being*, 4(18), 1–17. doi: 10.1186/s13612–014–0018–3
- Osborne, M. S. ve Kenny, D. T. (2005). Development And Validation Of A Music Performance Anxiety Inventory For Gifted Adolescent Musicians. *Journal of Anxiety Disorders*, 19(7), 725–751. doi: 10.1016/j.janxdis.2004.09.002
- Osborne, M. S. ve Kenny, D. T. (2008). The Role Of Sensitizing Experiences İn Music Performance Anxiety İn Adolescent Musicians. *Psychol. Music* 36, 447–462. doi: 10.1177/0305735607086051
- Osborne, M. S., Kenny, D. T. ve Cooksey, J. (2007). Impact Of A Cognitive-Behavioural Treatment Program On Music Performance Anxiety İn Secondary School Music Students: A Pilot Study. *Musicae Scientiae*, 11(2_Suppl.), 53–84. doi: 10.1177/10298649070110s204
- Patston, T. (2014). Teaching Stage Fright? – Implications For Music Educators. *British Journal of Music Education*, 31(1), 85–98. doi: 10.1017/s0265051713000144
- Patston, T. ve Osborne, M. S. (2016). The Developmental Features Of Music Performance Anxiety And Perfectionism İn School Age Music Students. *Performance Enhancement And Health*, 4(1), 42–49. doi: 10.1016/j.peh.2015.09.003
- Powell, D. H. (2004). Treating Individuals With Debilitating Performance Anxiety: An Introduction. *Journal of Clinical Psychology*, 60(8), 801–808. doi: 10.1002/jclp.20038
- Robson, K. E. ve Kenny, D. (2017). Music Performance Anxiety İn Ensemble Rehearsals And Concerts: A Comparison Of Music And Non-Music Major Undergraduate Musicians. *Psychology of Music*, 46(6), 868–885. doi: 10.1177/0305735617693472
- Rae, G. ve McCambridge, K. (2004). Correlates Of Performance Anxiety İn Practical Music Exams. *Psychology of Music*, 32, 432–439. doi: 10.1177/0305735604046100
- Rasor L. T. ve Rasor R. A. (2005). Test Anxiety And Study Behavior Of Community College Students İn Relation To Ethnicity, Gender And Age. *Research Report by Community Colleges*. 17 Ekim 2019 Tarihinde http://eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2/content_storage_01/0000000b/80/24/48/c4.pdf. adresinden alınmıştır.
- Ryan, C. A. (1998). Exploring Musical Performance Anxiety İn Children. *Medical Problems of Performing Artists*, 13, 83–88.
- Ryan, C. A. (1999). Musical Performance Anxiety: Are Junior High Band Students Affected? *Opus*, 41(1), 8–9.
- Ryan, C., (2004). Gender differences in children’s experience of musical performance anxiety. *Psychology of Music*, 32, 89-103

- Ryan, C. A. (2000). *A Study Of The Differential Responses Of Male And Female Children To Musical Performance Anxiety*. Montreal, Quebec, Canada: McGill University.
- Ryan, C. A. (2006). Experience Of Musical Performance Anxiety In Elementary School Children. *International Journal of Stress Management*, 12, 331–342.
- Sadler, M. E. ve Miller, C. J. (2010). Performance Anxiety: A Longitudinal Study Of The Roles Of Personality And Experience In Musicians. *Social Psychological and Personality Science*. 1(3), 280-287. doi: 10.1177/1948550610370492
- Sansgiry S. S. ve Sail K. (2006), Effect Of Students' Perceptions Of Course Load On Test Anxiety. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 70(2), 1-6.
- Sieger, C. (2017). Music Performance Anxiety in Instrumental Music Students: A Multiple Case Study of Teacher Perspectives. *Contributions to Music Education*, 42, 35-52. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/26367435>
- Spahn, C. (2015). *Treatment And Prevention Of Music Performance Anxiety*. In E. Altenmuller, F. Boller, ve S. Finger (Eds.), *Music, Neurology, And Neuroscience: History and Modern Perspectives* (p.129-140). Oxford: Elsevier. ISSN 0079-6123.
- Spielberger, C. (1972), *Theory and Research in Anxiety*. New York: Academic Press.
- Steptoe, A. (2001). *Negative Emotions In Music Making: The Problem Of Performance Anxiety*. In P. N. Juslin ve J. A. Sloboda (Eds.), *Music and Emotion: Theory and Research* (pp. 291-307). New York: Oxford University Press.
- Wesner, R. B., Noyes, Jr., R., ve Davis, T. L. (1990). The Occurrence Of Performance Anxiety Among Musicians. *Journal of Affective Disorders*, 18, 177–185.
- Wine, J. D. (1980). *Cognitive-Attentional Theory Of Test Anxiety*. In I. G. Sarason (Ed.), *Test Anxiety: Theory, Research, And Applications* (Pp. 349- 385). Hillsdale, Nj: Erlbaum.
- Wolf, L. F. ve Smith, J. K. (1995). The Consequence Of Consequence: Motivation, Anxiety, And Test Performance. *Applied Measurement In Education*, 8(3), 227-242.
- Yenilmez, K. ve Özbey, N. (2006). Özel Okul ve Devlet Okulu Öğrencilerinin Matematik Kaygı Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (2), 431-448.
- Yerin, O. (1993). *The Effect Of Cognitive Behavior Modification Technique On Test Anxiety Level Of Elementary School Students*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Yılmaz, İ., Dursun, S., Güngör G. E. ve Pektaş, K. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeyinin Belirlenmesi: Bir Örnek Çalışma. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4 (4) , 16-26 . Doi: 10.17339/ejovoc.82823
- Yöndem, Z. D. (2012). Müzik Öğrencilerinde Algılanan Performans Kaygısının Fiziksel, Davranışsal Ve Bilişsel Özellikleri: Nitel Bir Çalışma. *Eğitim ve Bilim*, 37(166): 181-194.
- Yücel, C., Şen, Ü.S. ve Şen, Y. (2019). Examining The Exam Anxiety Levels Of Students In Music Department Of Fine Arts High School In Terms Of Various Variables. *The Journal of International Social Research*, 12(66). 773-782. Doi: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3626>

Zatz, S. ve Chassin, L. (1985). Conditions Of Test-Anxious Children Under Naturalistic Test-Taking Conditions.
Journal of Consulting And Clinical Psychology, 53(3), 393-401.